

Mødet den 10. Septbr. 1908.

(For lukkede Døre).

Fraværende: Harald Jensen.

1. (J. Nr. 59—1908). Indstilling angaaende Byggeplads m. m. til en paa-tænkt **Fødselsanstalt** i Aarhus.

Nørgaard meddelte at der var kommet Forespørgsel fra Justitsministeriet, om det paa-tænkte Areal kunde udvides til 3 Td. Land, om den Grund, Generalen havde til Have kunde lægges til Fødselsanstalten, om denne kunde benytte Kommunehospitalets Tank til W. C., og om Kommunen vilde levere Anstalten Vand, Gas og Elektricitet til Produktionspris. Hvad de tre første Spørgsmaal angik, kunde Udvalget anbefale Byraadet at stille sig fuldt ud imødekommende. Derimod mente Udvalget, at skulde der svares Produktionspris for Gas, Vand og Elektricitet, kunde dette let give Anledning til Kævlerier, og Udvalget skulde derfor foreslaa at svare, at Kommunen var villig til at levere de nævnte Produkter 30 pCt. under den for Tiden gældende Salgspris. Det var ikke uden Betænkelighed, Udvalget kom med dette Forslag; men det mente ikke at kunne gøre andet, fordi det ansaa Anstalten for at være af stor Betydning for Aarhus.

M i k a e l J o h a n s e n var imod de idelige Fordringer om Tilskud og mente, at der snart maatte siges stop; der var ingen Anledning til at blive ved med at bukke og neje for Staten. Anstalten havde næppe den store Betydning, man tænkte sig, og Fakultetet fik man jo aldrig. Ikke desto mindre kunde han gaa med, men ikke til mere end til de under Forhandlingerne tidligere nævnte 25 pCt.

N ø r g a a r d meddelte, at der i Udvalget havde været Stemning for baade 25 pCt. og 50 pCt., og saa var man enedes om 30 pCt. Det vilde maaske nok trække i Langdrag, inden Fakultetet kom, men alligevel vilde Fødselsanstalten være af stor Betydning for Aarhus, for hvis Staten ikke vilde bygge en Fødselsanstalt her, kom Kommunen siksnart til det selv.

J. C. P e t e r s e n havde haft en Samtale med Dr. Muus, der bestemt havde tilraadet at gaa ind paa disse Smaaforlangender, fordi han var forbavset over, hvilke Kræfter der var i Bevægelse for at faa Anstalten til Horsens. Desuden var der jo nu kommet en ny Justitsminister. Dersom der blev svaret overensstemmende med Udvalgets Forslag, vilde Ministeriet nok føle sig tilfreds og indse, at 30 pCt. under Prisen vilde være bedre end Produktionsprisen. Imidlertid vilde det dog vist være ønskeligt, at der stod »30 pCt. under den til enhver Tid gældende Pris« i Stedet for som foreslaaet »30 pCt. under den nugældende Pris«.

S a b r o e var nærmest stemt for helt at imødekomme Ministeriet og altsaa tilbyde Vand, Gas og Elektricitet til Produktionspris.

J u l. A n d e r s e n mente det nødvendigt at strække sig saa vidt som muligt, hvis man vilde

gøre sig Haab om at faa Anstalten her til. Han erindrede ikke, at der i Udvalget var blevet nævnt 50 pCt., men 35 pCt. var nævnt.

Jakob Jensen oplyste, at der ogsaa havde hævet sig Røster i Udvalget for slet intet at give. Han vilde ønske, at der i Svaret kom til at staa 30 pCt., men dog ikke under Produktionsprisen. Det forekom ham, at Købstadforeningen skulde gøre noget for, at man kunde komme bort fra den evindelige Sjakren, naar der skulde rejses en eller anden offentlig Anstalt.

Filtenborg oplyste, at 25 pCt. netop var Fortjenesten.

Mousten foreslog at indrømme Produktionsprisen.

Formanden gjorde gældende, at det var den forrige Justitsminister, der efter Tilbudet fra Aarhus, var gaaet til Aalborg og Horsens.

Nørgaard kunde godt være med til at levere Produkterne til Produktionspris. Sjakreriet var blevet paataalt i Købstadforeningens Repræsentantskab, men det var næppe muligt at komme bort fra det, og der kunde sikkert ikke gøres andet end at protestere derimod.

Indstillingen vedtoges, dog saaledes at der i Stedet for 30 pCt. under de for Tiden gældende Salgspriser tilbydes Produktionspris.

2. (J. Nr. 55—1908). Fra Direktøren for »**Ny jydsk Købstad-Kreditforening**« var modtaget følgende Skrivelse:

»Efter at jeg under 14. April d. A. paa Kreditforeningens Byggeudvalgs Vegne havde rettet en Forespørgsel til Byraadet, om Raadet vilde overdrage Kreditforeningen en Grund paa 3 à 4000 Kvadratalen af den saakaldte Bispetoft (formentlig Matr. Nr. 1291a) og da paa hvilke

Vilkaar, modtog jeg under 11. August d. A. det Svar fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse,

»at Udvalget, saafremt Kreditforeningen kan opnaa en Ordning med Hensyn til Erhvervelsen af den Del af den paagældende Karré, der tilhører Møllejeer Weis, skal være villig til at anbefale Byraadet at afstaa det ønskede Areal til Kreditforeningen ved Salg eller Magelæg paa nærmere aftalte Vilkaar, hvorimod man i modsat Fald ikke vil se sig i Stand til at anbefale en Afstaaelse af Kommunens Grund«.

Da det formentlig er saavel Byraadet som dets Udvalg bekendt, at Erhvervelsen af den Møllejeer Weis tilhørende Del af Bispetofte er afhængig af Afgørelsen af et denne Sag iøvrigt uvedkommende Mellemværende mellem Byraadet og ham, har Kreditforeningen fundet Udvalgets Anvisning ret mærkelig og lidet fremkommelig, men har dog ladet forespørge hos Hr. Weis, om han vilde sælge sin Grund, og herpaa som forventet modtaget det Svar, at et Salg beroede paa, hvorvidt en Ordning af andet Mellemværende med Byen kunde ventes.

Som Følge heraf, og da Udvalgets Svar i det Hele ikke synes at hvile paa nogen Vedtagelse af Byraadet, tillader jeg mig, efter udtrykkelig Anmodning af Kreditforeningens Byggeudvalg, at anmode om, at Foreningens ovenanførte Forespørgsel maa blive forelagt og behandlet i Byraadet, hvorefter dettes Svar tør imødeses.

Forsaavidt Erhvervelsen af en Byggegrund paa Bispetofte mod Formodning ikke skulde lykkes, hvad Byraadets lange Tavshed om denne Sag lod formode, har Kreditforeningens

Byggeudvalg haft under Overvejelse at løse sin Opgave ad anden Vej og har bl. a. haft nedestaaende Planer til Betænkning, dog uden endnu at have taget Stilling til nogen af dem. Disse Planer have det tilfælles, at de ikke kunne gennemføres uden Tilskud fra Byen, men paa den anden Side er de ogsaa hver for sig af Betydning for Byen.

Jeg skal i korte Træk gengive dem, idet jeg forudsætter, at Byraadet kan ønske at kende dem.

1. Køb af den Bechske Gaard ved Borgporten for 450,000 à 500,000 Kr. Gaardens Bygninger nedbrydes, den forreste Del af Ejendommen udlægges til Torv i Forbindelse med Store og Lille Torv, i Torvets Baggrund opføres Kreditforeningens Bygning, og Grunden bagved anvendes til privat Bebyggelse ved Gennemførelse af Rosensgade til Badstuegade, eller muligvis til Torvehal. Købesummen udredes af Byen, Kreditforeningen og de tilgrænsende Grundejere. Byens Bidrag paaregnes at ville blive 150,000 à 200,000 Kr.

2. Køb af de mellem Tangen og Frue Kirkerist beliggende Ejendomme for ca. 170,000 Kr. Bygningerne nedbrydes, og paa Grunden opføres Kreditforeningens Bygning; den Del af Grunden, som Kreditforeningen ikke behøver, udlægges til Torv og Gade Udsigten til Frue Kloster vil derhos blive betydelig bedre end nu. Til Gennemførelse af denne Plan vil kræves et Tilskud af ca. 70,000 Kr., men hertil vil formentlig kunne faas Bidrag fra Frue Kloster og øvrige omgivende Grundejere.

3. Køb af Læderhandler Meiers Ejendom paa Vestergade. De gamle Bygninger (ikke

den nye 3 Etagers Bygning) nedbrydes, og Kreditforeningens Bygning opføres i Gaard og Have, Bogbinder Møllers Ejendom købes, Bygningerne nedbrydes, og Grunden udlægges til Gade. Herved vil for Byen vindes en bedre og smukkere Adgang til Frue Kirke. Byens Bidrag hertil maatte paaregnes at blive Købet af Bogbinder Møllers Ejendom, for hvilken forlanges omkring ved 30,000 Kr.

Skulde det ærede Byraad finde Grund til Fremme af nogen af disse Planer, kan en Forhandling jo optages herom. Jeg tilføjer, at Foreningens Repræsentantskab holder Møde den 15. September d. A., og da Byggesagen skal til Behandling i dette Møde, vilde det være ønskeligt, om Byraadets Svar paa nærværende Skrivelse kunde foreligge til den Tid.

Sluttelig tillader jeg mig til fortrolig Brug at vedlægge Genpart af et Brev fra Foreningens Repræsentant i Viborg, idet jeg formener, at Brevet vil have nogen Interesse for Byraadets ærede Medlemmer. Fra andre Byer foreligger ligeledes Tilbud«.

I Anledning deraf forelaa følgende Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse:

»I Anledning af Skrivelse af 27. f. M. fra Direktør Nielsen, Ny jydsk Kjøbstad-Kreditforening, skal man udtale følgende:

Hvorvel det hele Tiden har forekommet Udvalget noget usmageligt, at et rigt Pengeinstitut kunde ønske at modtage en Gave af Kommunen i Form af en billig eller helt gratis Grund, har man ingenlunde villet afvise Kreditforeningens Henvendelse, da man tillægger det ikke ringe Betydning at bevare Institutionen og dens Funktionærer for Byen. Netop for ikke at afskære

al Forhandling, men holde Spørgsmaalet aabent, har man tøvet med at give skriftlig Svar paa Forespørgslen om Grund paa Bispetofte- grunden, saalænge et saadant Svar kun kunde blive afvisende, hvilket ogsaa ved mundtlig Forhandling er bleven meddelt Direktør Nielsen.

Byraadet var jo enig med Udvalget i, at man ikke skulde disponere over Bispetofte- grunden, forinden der var truffen en Ordning med Hr. Weis angaaende hans Del af Grund- stykket, og Hr. Weis var i alt Fald paa et givet Tidspunkt ikke uvillig til at forhandle herom uden Hensyn til andre denne Sag uvedkommende For- hold. Hr. Weis skal jo imidlertid nu have svaret Direktør Nielsen, at han f. T. ikke ønskede at forhandle om Bispetoftegrunden.

Grunden dér maa derfor formentlig op- gives. Med Hensyn til de andre Grunde har Udvalget, hvad der ganske vist ikke fremgaar af Direktør Niensens Skrivelse, selv anmodet Direktør Nielsen om en Henvendelse angaaende Tangen, da den Plads forekommer særdeles egnet for Kreditforeningen, og der samtidig kan skabes bedre kommunale Forhold.

Karreens Ejendomme kunne erhverves for 182000 Kr., og de omboende Grundejere ere villige til at betale et Tilskud til Sagens Realisation, men hvormeget har man hidtil ikke kunnet faa oplyst, saa Udvalget ikke godt kan fremkomme med et Forslag.

Projektet ved Borgporten er meget tiltalende, men forekommer Udvalget alt for dyrt i den foreliggende Form.

Foruden disse Pladser kunde tænkes en Plads ved den paatænkte Bro over Aaen mellem Møllestiens Forlængelse og Christiansgade (se

Sagfører Brandts Brev) samt Kommunens Ejendom ved Frederiks Bro (Jernstøber Christensens tidligere Ejendom). Udvalget mener ikke straks at kunne fastsætte en Pris paa denne Ejendom.

Man skal herefter foreslaa Byraadet, at der svares Kreditforeningen, at der vil kunne faaes Grund disse fire Steder, og at Kommunen er villig til at være Kreditforeningen behjælpelig med at erhverve en af disse Pladser paa billige Vilkaar, idet Kommunen er villig til at bringe et Offer for at bevare Kreditforeningen i Aarhus«.

N ø r g a a r d gennemgik de forskellige Forslag angaaende Byggegrund og fandt det rigtigst, at Byraadet ogsaa omtalte en Grund i Odensegade, som Foreningen selv tidligere havde tænkt paa, men nu syntes at have forladt. Med Hensyn til de tre Projekter, dem der angik Marcus Bechs Grund, Tangen og Møllestiens Forlængelse, kunde det anføres, at der ved dem løstes en kommunal Opgave, hvorfor det ikke kunde siges, at der skabtes noget Præcedens, fordi Kommunen gav Tilskud til deres Realisation. Den Pris, 18 Kr. pr. □ Al., Sagfører Brandt forlangte for Grunden ved Møllestiens Forlængelse, var maaske nok lovlig høj, og man kunde i alt Fald ikke vente, at Kreditforeningen skulde give den, saa det maatte altsaa, hvis dette Projekt blev realiseret, ind under den Form, at Kommunen købte Grunden og saa tilbød Kreditforeningen den til en billig Pris. Ved Projektet for Jernstøber Christensens Ejendom, der nu ejedes af Byen, kunde der ikke siges, at man løste en kommunal Opgave, uden for saa vidt at man gerne vilde have en stor og smuk offentlig Bygning der.

M i k a e l J o h a n s e n fandt Svaret godt, men kunde ikke være med til at bringe noget Offer.

Kreditforeningen flyttede sikkert ikke, for der kunde sagtens rejses en Stemning blandt Grundejerne og Obligationsejerne for at beholde Foreningen her i Byen. Hvis det kunde ordnes saaledes, at Kreditforeningen opførte sin Ejendom bag ude paa Marcus Bechs Grund, hvorved der altsaa kunde komme en stor aaben Plads foran, kunde Kommunen nok staa sig ved at yde noget, over 100000 Kr. vilde det ikke blive. Hvis man ikke benyttede denne Lejlighed, vilde det vare mange Aar, inden Bechs Gaard kom væk.

Nørgaard troede ikke, Udvalget havde noget imod at stryge de Linier, der talte om Kommunens Villighed til at bringe et Offer. Han troede ikke, man paa nuværende Tidspunkt skulde pege for stærkt paa en enkelt Plads, og han kunde ikke gaa med til at give 100000 Kr. for at faa Kreditforeningen lagt paa Bechs Grund. Der maatte ikke alene ses paa, hvad Byen opnaaede, men ogsaa paa, om den blev trukket op. Selv om Bechs Gaard i Tidens Løb vilde stige noget i Værdi, saa vilde der dog bødes en Del derpaa, ved at Butikspriserne i den gamle Kasse vilde falde.

Simonsen mente, at Kreditforeningen selv havde Raad til at bygge, og at det nok kunde forhindres, at den flyttede. Dog vilde det være bedre at ofre en Sum for at faa ordnede Forhold ved Bechs Gaard end for at købe Møller Weis's Grund.

Jakob Jensen troede ikke, der var stort Haab om at faa Grundejerne og Obligationsejerne purret ud for at forhindre Flytningen. Udvalget søgte at henvise til saa mange Pladser som muligt for at bringe de enkelte Grundejere til Fornuft. Det Areal, der kunde blive til overs paa Marcus

Bechs Grund, vilde blive saa lille, at der ikke kunde være Tale om at ofre 100000 Kr. paa det. At drage Sammenligning mellem dette Projekt og saa Planen om Møllens Grund havde intet paa sig, for paa Møllens Grund vilde der blive en Plads, der kunde benyttes til noget.

Vestesen vilde særlig henlede Udvalgets Opmærksomhed paa Jernstøber Christensens Grund.

Mikael Johansen hævdede, at det vilde være af aller største Betydning at faa en aaben Plads paa Bechs Grund, selv om den saa kun kunde blive 100 □ Alen stor.

Indstillingen vedtoges.

3. (J. Nr. 287—1908). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om Fornyelse af **Overenskomsten med Particulier Rozzi** angaaende den til hans Ejendom ved Bispetorvet knyttede Ret til Servering paa Fortovet og Facaderet mod Torvet.

Nørgaard meddelte, at der havde været ført lange Forhandlinger med Hr. Rozzi, der havde ment, at han kunde beholde Rettighederne paa de gamle Betingelser. Man var dog nu enedes om, at Hr. Rozzi skulde betale den sædvanlige Pris, 200 Kr., for Serveringsretten plus 400 Kr. for Facaderetten. Dog stillede Hr. Rozzi som Betingelse, at Pissoiret ved Siden af skulde bort. Efter Overenskomsten bandt Byen sig kun for et Aar ad Gangen. Da et Pissoir ikke kunde undværes der i Nærheden, havde Udvalget henvendt sig til Brolægningsudvalget om en anden Plads, og dette foreslog at anbringe et Pissoir i den lille Gaard ved Arrestbygningen.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 247—1908). Andragende fra **Økonoma ved »de gamles Hjem«** om, at den Del af hendes

Løn, som hun oppebærer under fri Station, maa fastsættes til 500 Kr. i Henseende til Pensionsberegningen.

Andragendet bevilgedes.

5. (J. Nr. 296—1908). Den foreliggende Indstilling fra Skoleudvalget om **Opslag af 2 ny Lærerembeder** og 2 Lærerindeembeder samt 1 Time-lærerplads og 4 Timelærerindepladser tiltraadtes.
 6. De foreliggende **Andragender om fri Vikar** under Indkaldelse til Efteraarsmanøvre fra
 - a. (J. Nr. 282—1908). Kommunelærer Alfred Andersen og
 - b. (J. Nr. 281—1908). Kommunelærer Martin Petersenkundø ikke bevilges.
 7. (J. Nr. 283—1908). Efter Indstilling fra Skolekommissionen bortgaves en ledig **Friplads** i Fru Laursens Realskole til Kristian Fabricius Jensen, Søn af Tømmerformand J. P. Jensen.
 8. (J. Nr. 284—1908). Efter Indstilling fra Vandværksudvalget overdroges Leveringen af et Parti **Vandrør** til Vandledning i ny Gader efter afholdt Licitation til Viggo L. Rahr for 3944 Kr. 95 Øre.
 9. Efter Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse vedtoges det at sælge det Areal af **Skolegyde**, der er beliggende indenfor den af Byraadet vedtagne Byggelinie, for 90 Kr. pr. □ Alen, som betales i Juni Termin 1909.
-